

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

6.Kasım.2016, Pazar - Sayfa 1
(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Ses kayıtları ve Ders notlarına
www.sifadersleri.com
adresinden ulaşabilirsiniz.

DERS KONUSU:

- 1. BÖLÜM:** Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi
- 3. KISIM:** Resûl-i Ekrem'in Allah Katındaki Üstün Değeri
- 5. FASIL:** Resûl-i Ekrem'in Rabbini Görmesi

Arapça Kaynak sf. 249
Türkçe Tercüme, Cilt.1 - sf. 416

وعن ابن عطاء في قوله [تعالى]: ﴿الْمُشْرَحَ لَكَ صَدْرَكَ﴾ [الانشراح: ١] قال:
شرح صدره للرؤية، وشرح صدر موسى للكلام.

وقال أبو الحسن، علي بن إسماعيل الأشعري^(١) [رضي الله عنه] وجماعة
من أصحابه: إنه رأى الله [تعالى] ببصره وعيني رأسه^(٢)، وقال: كل آية أوتيها
نبي من الأنبياء (١/٥٣) عليهم السلام فقد أوتي مثلها نبينا، وخُص من بينهم
بتفضيل الرؤية.
ووقف بعض مشايخنا في هذا، وقال: ليس عليه دليل واضح؛ ولكنه جائز
أن يكون.

Sûfî muhaddis ve müfessir İbni Atâ⁴ (v. 309/922) “Biz senin göğsünü açıp genişletmedik mi?”⁵ âyetini tefsir ederken şöyle demiştir:

“Allah Teâlâ Resûl-i Ekrem’in göğsünü Kendisini görebilmesi, Hz. Mûsâ’nın göğsünü de Kendisiyle konuşabilmesi için açıp genişletmiştir.”

Ebü'l-Hasen el-Eş'arî⁶ (v. 324/935) ve onun mezhebinde olan âlimlerden bir grup şöyle demiştir: “Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem Cenâb-ı Hakk’ı gözleriyle, evet, başındaki iki gözüyle görmüştür.” “Peygamberlere verilen mucizelerin bir eşi de bizim Peygamberimize verilmiştir. Ayrıca kendisine Allah’ı görme üstünlüğü bağışlanmıştır.”

Allah’ı görme konusunda hocalarımızdan biri şöyle demiştir: “Bu konuda açık bir delil yoktur; fakat aklen câizdir.”

4. Ebü'l-Abbâs Ahmed ibni Muhammed ibni Sehl ibni Atâ el-Bağdâdî, hem muhaddis ve müfessir, hem de Kur’ân-ı Kerîm’i her gün hatmettiği söylenen bir âbid ve zâhiddir.

5. İnşirâh 94/1.

6. Ebü'l-Hasen Ali bin İsmâil el-Eş'arî, Eş'ariyye mezhebinin kurucusudur. Cedel, Tefsir, Usûl-i fıkıh ilimlerine, Mu'tezile ile Şîa'nın reddine, Mecûsilerin, Yahudilerin ve Hıristiyanların, tabiatçıların ve çeşitli felsefî görüşlerin tenkidine dâir pek çok eser yazmıştır. Başlıca eserleri arasında Makalâtü'l-İslâmiyyîn, el-İbâne ve el-Lüma' sayılabilir.

O'nu Görmek Mümkündür

Ben şöyle derim: Şu kesin bir gerçektir ki, Allah Teâlâ'nın dünyada görülmesi aklen câizdir; akıl bunu imkânsız görmez. Dünyada Cenâb-ı Hakk'ı görmenin aklen câiz olmasının delili, Hz. Mûsâ'nın: "Rabbim, Kendini bana göster de Sana bakayım!"¹ demesidir. Bir peygamberin Allah hakkında câiz olanla olmayanı bilmemesi imkânsızdır. Mûsâ aleyhisselâm da Allah'tan imkânsız olanı değil, mümkün olanı istemiştir. Peygamber Efendimiz'in Allah Teâlâ'yı görüp cemâline bakabilmesi ise, ancak Cenâb-ı Hakk'ın öğrettiği kimsenin bileceği akıl ve duyular ötesi bir konudur. Allah Teâlâ, Hz. Mûsâ'ya: "Sen Beni aslâ göremezsin."² yani "Buna dayanamazsın, beni görmeye güç yetiremezsin." buyurmuş, bunu da Hz. Mûsâ'nın bünyesinden daha güçlü, daha sağlam olan dağ misâli ile kendisine anlatmıştır.

"Sen Beni aslâ göremezsin; ama şu dağa bak; eğer o dağ yerinde durabilirse sen de Beni görürsün!" buyurdu. Rabbi Kendini dağa gösterince onu paramparça etti. Mûsâ da bayılıp düştü. Kendine gelince 'Rabbim!' dedi. 'Sen her bakımdan yüce ve mükemmelsin. Sana tövbe ettim ve Seni görmeden iman edenlerin ilki de benim.'³ İbni Abbâs'ın yorumuna göre Hz. Mûsâ: "İsrâiloğulları'ndan sana iman edenlerin ilki benim." demek istemiştir.⁴

Bütün bunlar Allah Teâlâ'nın dünyada görülmesini imkânsız kılmayan, tam aksine genel olarak O'nu görmenin mümkün olduğunu gösteren şeylerdir. Kur'an'da ve Sünnet'te, Cenâb-ı Hakk'ın kesinlikle görülmeyeceğini, O'nu görmenin aslâ mümkün olmadığını ortaya koyan kesin bir delil yoktur. Var olan her şeyin görülmesi de mümkün olup, imkânsız değildir.

قال المؤلف: والحق الذي لا امتراء فيه ، أنَّ رؤيته تعالى في الدنيا جائزة عقلاً ، وليس في العقل ما يُحيلها .
والدليل على جوازها في الدنيا سؤال موسى - عليه السلام - لها . ومحال أن يجهل نبي ما يجوز على الله وما لا يجوز عليه ؛ بل لم يسأل إلا جائزاً غير مستحيل ، ولكن وقوعه ومشاهدته من الغيب الذي لا يعلمه إلا مَنْ علّمه الله ، فقال له الله [تعالى]: ﴿ كُنْ تَرَنِي ﴾ [الأعراف: ١٤٣] ؛ أي: لن تُطيق ، ولا تحتمل رؤيتي ؛ ثم ضرب له مثلاً^(٣) ممّا هو أقوى مِنْ بنية موسى وأثبت ، وهو الجبل .

وكلّ هذا ليس فيه ما يُحيل رؤيته في الدنيا ؛ بل فيه جوازها على الجملة ؛ وليس في الشرع دليل قاطع على استحالتها ولا امتناعها ؛ إذ كل موجود فروئته جائزة غير مستحيلة .

1. A'râf 7/143.
2. A'râf 7/143.
3. A'râf 7/143.
4. Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), II, 630, nr. 4102. Zehebî bu hadisin sahîh olduğunu söylemiştir.
5. En'âm 6/103.

ولا حجة لمن استدلَّ على مَنعها بقوله [تعالى]: ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ﴾
[الأنعام: ١٠٣]؛ لاختلاف التأويلات في الآية ، وإذ ليس يقتضي قول مَنْ قال
في الدنيا الاستحالة .
وقد استدلَّ بعضهم بهذه الآية نفْسُها على جواز الرؤية وعدم استحالتها على
الجملة .

وقد قيل : لا تدركه أبصار الكفار . وقيل : ﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ﴾ لا تُحِيطُ
به ، وهو قول ابن عباس . وقد قيل : لا تدركه الأبصار ، وإنما يدركه
المُبْصِرُونَ .

وكلُّ هذه التأويلات لا تقتضي مَنع الرؤية ولا استحالتها .

“Gözler O’nu Göremez” Ne Demek?

“Gözler O’nu göremez”⁵ âyetine dayanarak Cenâb-ı Hakk’ı görmenin mümkün olamayacağını ileri sürenlere bu âyet delil teşkil etmez; çünkü bu âyetin yorumunda çok farklı görüşler ileri sürülmüştür. “Gözler O’nu göremez.” âyetini, “Gözler O’nu dünyada göremez.” diye yorumlayanların bu izahı, Cenâb-ı Hakk’ı görmenin imkânsız olduğunu ortaya koymaz. Hattâ bazı âlimler, sırf bu âyete dayanarak Allah’ı görmenin câiz olduğunu, O’nu görmenin genel olarak imkânsız sayılamayacağını söylemişlerdir.

Bazıları, “Gözler O’nu göremez.” âyetini, kâfirlerin gözü O’nu göremez diye açıklamış; bazıları ise “Gözler O’nu göremez.” ifâdesinin, “Gözler onu kuşatıp ihatâ edemez.” anlamına geldiğini söylemiştir. Bu, Abdullah ibni Abbâs’ın yorumudur.

Bazıları da şöyle demiştir: “Gözler O’nu göremez.” demek, onu gözün kendisi göremez, yoksa bakanlar O’nu görür, demektir.

Bütün bu yorumlar, Allah Teâlâ’nın görülemeyeceği, ru’yetullah’ın imkânsız olduğu anlamına gelmez.

“Sen Beni Göremezsın” İfâdesinin Anlamı

Allah Teâlâ'nın Hz. Mûsâ'ya: ﴿لَنْ تَرَانِي﴾ “Sen Beni aslâ göremezsın.”¹ buyurması, onun da: ﴿سُبْحَانَكَ ثُبْتُ إِلَيْكَ﴾ “Rabbim! Sen her bakımdan yüce ve mükemmelsin. Sana tövbe ettim.”² demesi, daha önce de söylediğimiz gibi, “Allah görülemez.” diyenler için bir delil olamaz. Mûsâ Peygamber'e Cenâb-ı Hakk'ı göremeyeceğini söylemek, sadece ona mahsus bir şeydir; yoksa bu, “Cenâb-ı Hakk'ı hiçbir zaman, hiçbir kimse göremez.” anlamında bir genelleme değildir.

Bazılarının “Sen Beni göremezsın.” âyetini, “Sen, Beni dünyada göremezsın.” diye açıklaması bir te'vilden ibârettir. “Sen, Beni göremezsın.” âyetinden, Allah Teâlâ'yı görmenin imkânsız olduğu mânası çıkarılamaz. Çünkü bu âyet, Hz. Mûsâ hakkında inmiştir. Burada olduğu gibi, çeşitli te'vil ve ihtimâllerin bulunduğu bir yerde, Allah Teâlâ görülemez diye kesin bir şekilde konuşmak da mümkün değildir.

Hız. Mûsâ'nın “Rabbim! Sen her bakımdan yüce ve mükemmelsin. Sana tövbe ettim.”³ demesi, “Olmayacak bir şeyi istediğime pişmanım.” demek değildir. Bu âyetin anlamı, “Şu anda bana vermeyi takdir buyurmadığın bir şeyi Senden istediğime pişmanım, bunun için Sana tövbe ediyorum.” demektir.

Ebû Bekir el-Hüzelî¹ (v. 167/783) “Beni göremezsın.” âyetini açıklarken şöyle diyor: “Bu âyetin anlamı: Dünyada Bana bakmaya hiçbir insanın gücü yetmez, Bana bakan derhal ölür.” demektir.

وكذلك لا حجة لهم بقوله [تعالى]: ﴿لَنْ تَرَانِي﴾ [الأعراف: ١٤٣].
وقوله: ﴿ثُبْتُ إِلَيْكَ﴾ [الأعراف: ١٤٣]. لِمَا قَدَّمْنَاهُ؛ وَلِأَنَّهَا لَيْسَتْ عَلَى
الْعُمُومِ؛ [و] لِأَنَّ مَنْ قَالَ: مَعْنَاهَا: لَنْ تَرَانِي فِي الدُّنْيَا، إِنَّمَا هُوَ تَأْوِيلٌ.

وأيضاً ليس^(١) فيه نصُّ الامتناع، وإنما جاءت في حقِّ موسى؛ وحيث
تتطرقُ التأويلاتُ وتسلطُّ الاحتمالاتُ، فليس للقطعِ إليه سبيلٌ.

وقوله: ﴿ثُبْتُ إِلَيْكَ﴾. أي: مِنْ سُؤَالِي مَا لَمْ تُقَدِّرْهُ لِي.

وقد قال أبو بكر الهذلي^(٢) في قوله: ﴿لَنْ تَرَانِي﴾: أي ليس لبشر أن يطيق أن
ينظر إليَّ في الدنيا، وإنَّه (٥٣/ب) مَنْ نَظَرَ إِلَيَّ مَاتَ.

1. A'râf 7/143.

2. A'râf 7/143.

3. A'râf 7/143.

1. Ebû Bekir Sülmâ bin Abdillâh el-Hüzelî el-Basrî, Hasan-ı Basrî'ye talebelik etmiş bir tarih ve edebiyât âlimidir.

وقد رأيتُ لبعض السلف والمتأخرين ما معناه: إن رؤيته تعالى في الدنيا مُمْتَنِعَةٌ ، لضعف تركيب أهل الدنيا ، وقواهم ، وكونها متغيرة غرضاً للآفات والفناء ، فلم يكن لهم قوة على الرؤية؛ فإذا كان في الآخرة ورُكِبوا تركيباً آخر ، ورزقوا قُوًى ثابتةً باقيةً ، وأتمَّ أنوار أبصارهم وقلوبهم قوا بها على الرؤية.

وقد رأيتُ نحوَ هذا لمالك بن أنس رحمه الله؛ قال: لم يُر في الدنيا؛ لأنه باقٍ ، ولا يُرى الباقي بالفاني؛ فإذا كان في الآخرة ورزقوا أبصاراً باقيةً رُئي الباقي بالباقي.

وهذا كلامٌ حسنٌ مَليحٌ ، وليس فيه دليل على الاستحالة إلا من حيثُ ضعفُ القدرة؛ فإذا قُوًى اللهُ تعالى مَنْ شاء من عباده ، وأقْدَره على حَمْلِ أعباء الرؤية لم تَمْتَنِعْ في حقِّه .
وقد تقدّم ما ذكر في قوة بَصَرِ موسى ومحمد عليهما الصلاة والسلام ، ونفوذ إدراكهما بقوة إلهية مُنَحَّاهَا لإدراك ما أدركاه ، ورؤيته ما رآياه⁽¹⁾ . والله أعلم .

“O Görülemez” Diyenlerin Yorumu

Sahâbe ve tâbiîn (selef) ile daha sonraki âlimlerden bazılarının şöyle dediğini duydum: Dünyada yaşayanların bünyeleri ve beden güçleri zayıf ve yetersizdir; vücutları ise hastalıkların hedef tahtası hâline gelmeye ve sonunda yok olup gitmeye mahkûmdur. İşte bu sebeple onların dünyada Allah Teâlâ'yı görmesi mümkün değildir.² Âhiret hayatı başlayıp da vücutları bir başka birleşime sahip olduğu, değişmez ve ebedî güçler kazandığı, gözlerinin ve kalplerinin nûru tamamlandığı zaman Allah Teâlâ'yı görme gücüne sahip olacaklardır.

Bu sözün bir benzerini, Allah rahmet eylesin, İmâm Mâlik ibni Enes'in (v. 179/795) söylediğini gördüm. Şöyle demiştir: “Cenâb-ı Hak dünyada görülemez; çünkü O bâkîdir; bâkî olan fânî duyularla görülemez. Âhiret hayatı başlayıp da insanlar bâkî olan gözlere sahip olduklarında, Bâkî olan, bâkî olan gözlerle görülecektir.”

Bu, güzel ve hoş bir sözdür, ama Allah Teâlâ'nın görülemeyeceğine delil teşkil etmez; sadece yeterli gücü ve kuvveti olmadığı için gözün O'nu göremeyeceğini belirtir. Şâyet Allah Teâlâ, dilediği kulunu güçlendirir ve Cenâb-ı Hakk'ı görmenin dayanılmaz ağırlığını taşıyabilecek kuvveti ona verirse, onun Allah Teâlâ'yı görmesi mümkün olur, demektir.

Hız. Mûsâ ve Peygamber aleyhisselâmın görüş güçlerinden daha önce söz edilmiş, bir şeyi derinlemesine anlamaları, baktıklarını görmeleri için kendilerine ilâhî bir kabiliyet ve kavrayış verildiğine temas edilmişti bk. I, 181-184.

2. “İnsanoğlu yaratılış itibâriyle zayıftır, âcizdir.” (Nisâ 4/28).

Dağ da O'nu Gördü, Mûsâ da

Kādî Ebû Bekir el-Bâkılânî¹ (v. 403/1013), Allah Teâlâ'nın görülemeyeceğini ifâde eden "Gözler O'nu göremez."² ve "Sen Beni aslâ göremezsın."³ âyetlerinin ne anlama geldiği kendisine sorulunca şöyle demiştir:

"Rabbinin dağa tecelli etmesi üzerine Mûsâ aleyhisselâm Cenâb-ı Hakk'ı gördü, bu sebeple bayılıp düştü. Aynı şekilde dağ da, Allah Teâlâ'nın onda yarattığı bir idrâk ile Rabbinin cemâlini gördü ve bu ru'yete dayanamayıp paramparça oldu."

Allah daha iyi bilir ya, Kādî Ebû Bekir el-Bâkılânî, hem Hz. Mûsâ'nın hem de dağın Allah Teâlâ'yı gördüğünü "Ama şu dağa bak! Eğer o dağ yerinde durursa sen de Beni görürsün."⁴ âyetinden çıkarmış, sonra da âyetin devamını okumuştur:

Bâkılânî'nin dediğine göre "Rabbi Kendini dağa gösterince onu paramparça etti. Mûsâ da bayılıp düştü." âyetindeki 'Cenâb-ı Hakk'ın dağa tecellisi' ifâdesi, "dağın, Kendine bakması için Allah'ın ona görünmesi" anlamındadır.

وقد ذكر القاضي أبو بكر^(٢) - في أثناء أجوبته عن الآيتين - ما معناه: إن موسى - عليه السلام - رأى الله؛ فلذلك خَرَّ صَعِقًا، وإن الجبل رأى ربه فصار دكًا بإدراك خلقه الله له. واستنبط ذلك - والله أعلم - من قوله: ﴿وَلَكِنْ أَنْظِرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرِنِي﴾ [الأعراف: ١٤٣].
ثم قال: ﴿فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا﴾ [الأعراف: ١٤٣].
وتجلى للجبل هو ظهوره له حتى رآه، على هذا القول.

1. Ebû Bekir Muhammed ibni Tayyib el-Basrî el-Bâkılânî, ünlü Eş'arî kelimcisi ve Mâlikî fakihidir. Kelâm, dinler tarihi, tefsir, fıkıh ve usûl-i fıkha dâir elliden fazla kitabı vardır. Bunlar arasından onun kelâma dâir olan *et-Temhîd*, *el-İnsâf*, bir de *İ'câzü'l-Kur'ân* adlı kitapları anılabilir.

2. En'âm 6/103.

3. A'râf 7/143.

4. A'râf 7/143.

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

6.Kasım.2016, Pazar - Sayfa 8
(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

وقال جعفر بن محمد: شَغَلَهُ بِالْجَبَلِ حَتَّى تَجَلَّى ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَمَاتَ صَعِقًا
بَلَا إِفَاقَةَ .
وقوله هذا يدلُّ على أَنَّ موسى رآه .
وقد وقع لبعض المفسِّرين في «الْجَبَلِ» أَنَّهُ رآه ، وبرؤية الجبلِّ له استدلالٌ مَنْ
قال برؤية محمدٍ نبيِّنا له ؛ إذ جعله دليلاً على الْجَوَازِ .
ولا مَرِيَّةَ في الْجَوَازِ ؛ إذ ليس في الآيات نصٌّ بِالْمَنْعِ .

Ca'fer-i Sâdık diye bilinen Ca'fer ibni Muhammed (v. 148/765),⁵ Allah Teâlâ'nın doğrudan Hz. Mûsâ'ya değil de dağ aracılığı ile görünmesini şöyle açıklamıştır:

“Cenâb-ı Hak Hz. Mûsâ'ya görünürken onu dağ ile meşgul etti. Eğer öyle yapmayıp da doğrudan ona görünseydi, Mûsâ aleyhisselâm bir daha ayılmamak üzere ölür giderdi.”

Ca'fer-i Sâdık'ın bu sözü, Hz. Mûsâ'nın Cenâb-ı Hakk'ı gördüğünü ifâde eder.

Bazı müfessirler, dağın Allah Teâlâ'yı gördüğünü söylemiş, Resûl-i Ekrem'in Cenâb-ı Hakk'ı gördüğünü kabul edenler de, bunu, Allah Teâlâ'nın da görülebileceğine delil olarak göstermişlerdir.

Allah Teâlâ'nın görülebileceğinde şüphe yoktur; çünkü O'nun görülemeyeceğine dâir bir âyet bulunmamaktadır.

5. Ca'fer-i Sâdık hakkında bilgi için bk. I, 73

Resûl-i Ekrem O'nu Gördü mü?

Peygamber Efendimiz'in Mi'râc'da Cenâb-ı Hakk'ı gözleriyle görmesi konusuna gelince; bu hususta Kitap ve Sünnet'te açık bir delil yoktur. O'nu gördüğünü kabul edenlerin dayanağı Necm sûresindeki "Gözün gördüğünü kalp yalanlamadı."¹ ve "And olsun ki onu başka bir inişinde de gördü."² âyetleridir. Resûl-i Ekrem'in gördüğünün Cebrâil aleyhisselâm olduğu veya olmadığı konusundaki farklı görüşler Tefsir ve Siyer kitaplarında bulunmaktadır. Şu hâlde Resûlullah'ın Rabbini hem gördüğüne hem de görmediğine dâir aklî ve naklî ihtimaller mevcuttur. Ne var ki, bu konuda Peygamber Efendimiz'den gelen kesin ve mütevâtir bir hadis de yoktur.

وَأَمَّا وَجُوبُهُ لِنَبِينَا [ﷺ] ، وَالْقَوْلُ بِأَنَّهُ رَأَاهُ بَعِينُهُ ، فَلَيْسَ فِيهِ قَاطِعٌ أَيْضاً
وَلَا نَصٌّ ؛ إِذِ الْمَعْوَلُ فِيهِ عَلَى آيَتِي «النَّجْمِ» وَالتَّنَازُعُ فِيهِمَا مَأْثُورٌ ، وَالْإِحْتِمَالُ
لَهُمَا مُمَكِّنٌ ، وَلَا أَثَرَ قَاطِعٍ (١/٥٤) مُتَوَاتِرٌ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ بِذَلِكَ .

1. 53/11.

2. 53/13.